

irva. Kolozsvárott télen a refektoriumban, nyáron a gimnázium udvarán adták elő. 1700 dec. 30-án Kolozsvárott előadták „Krisztus urunk születése” c. darabot, latin és magyar nyelven, melynek szereplői a szónoklati osztály növendékei voltak. 1722-ben Nagyajtán is tartottak iskolai drámai előadást az unitáriusok. Az unitárius-iskolai dráma művelése közben kapott kedvet Felvinczy György (I. o.) a színészethez. 1689-ben Lőcsén előadta „Igen szép historia az Jeruzsálemből Jerichoba menő emberek állapotjáról” c. művét. Az ő fellépése után száz évvel megkezdődik a nemzeti színészet kultúrharca.

Unwerth Emánuel gróf, 1790-ben a pesti és budai városi színházak német társulatának igazgató-bérlője. Ez évben Kelemen László első magyar játékszíni társulatának olyképen engedte át a két színházat, hogy Budán hétfőn, Pesten szerdán játszhasanak, de a bérlet jövedelme őt illesse. Meg is tartották az első előadásokat: Budán 1790 Mindszent-hava 25-én, Pesten 8-án, az „Igazhási” c. darab (Simai Kristóf ford.) előadásával.

Upor József, színigazgató, sz. 1877 jul. 13-án, Budapesten. U. o. végezte iskoláit. 1913-ban a Projectrograph színház-vállalatnak, majd az Apolló Kabaré igazgatója. 1914-ben a Royal Apolló, 1917-ben a Faszor Kabaré, majd a Scala Színház igazgatója. 1927-ben az Uj Színház igazgatója lett, 1931 januárjáig.

Upor Tibor, diszlettervező és szcenikus, sz. 1904 jun. 15-én, Budapesten. Középiskoláit Budapesten végezte, azután Rómában a Képzőművészeti Akadémiát látogatta. 1927-ben Braunschweigben építésmérnöki diplomát nyert. 1927 óta működik Budapesten és azóta az Uj Színház szcenikai vezetője. Nevezetesebb tervezései: „Dybuk”, „Szörös majom”, „Számum”, „Vakablak”, „Tüzek az éjszakában” stb. darabokhoz készültek. 1930 szept. havától a Nemzeti Színház tervezője.

Ur-megjelölés a Nemzeti Színház szin-

lapjáról letűnt 1843 jun. 1-én. (V. ö. „Asszony”-megjelölés)

„Uraságod, úgy látszik, idegen!” Kosuth Lajos halálakor (1894 márc. 20-án) a Magyar Királyi Opera és a Nemzeti Színház nem szüntette meg előadásait. Ezért márc. 22-én a Magyar Athlétikai Club tagjai elhatározták, hogy a Nemzeti Színházban az országos gyászt sértő előadás megtartását megakadályozzák. A színház előcsarnokába gyűlve, útját állották a nézőtér felé törekvő néhány embernek és magukat bemutatva, udvariasan kérdezték: „Uraságod, úgy látszik, idegen és nem tudja, hogy hazánk nagy fia ravatalon fekszik. A nemzet gyászol, remélem, ön is csatlakozik gyászához és ma nem néz végig színielőadást?” — Azon este Várad Antal „Iskarióth” c. szomorújátéka volt kitérve, előadni azonban közönség hiánya és a betódult uccai tüntető sokaság miatt nem lehetett. Az operában „Szent Erzsébet legendája” volt kitérve. Tüntetés miatt itt is abbamaradt az előadás. — Sokaknak feltűnt, hogy a szervezett tüntetés a Népszínházat kihagyta.

Uraufführung. (német) Valamely színpadi műnek minden más színpadot megelőző bemutatása. Nálunk, magyar színpadon, eredeti bemutató (ősbemutató) az elnevezése.

Uray Dezső, író, sz. 1875-ben, Budapesten. Színművei: „A gyáva”, társ. szmű 1 felv. 1901 ápr. 10. Kisfaludy Színház. — „Bob király”, énekes boh. 3 felv. Társz. Bródy István, zen. szerz. Virányi Jenő. Bem. 1903 máj. 16. Uj Színház. „Jónás vigéc”, paródia 3 felv. Társz. Róz Rezső. Népliget Színkörben mutatták be, 1905 jul. 8-án. — „Királytigris”, dr. 1906 máj. 12. a Park-színház társulata bem. a Révay-uccai orfeumban. (A Budapesti Színházban előadták: 1917 okt. 20-án.) „Szilveszter”, operett 3 felv. Társz.: Balassa Emil. Zen. szerz. Marthon Géza. Bem. 1920 dec. 10. Revü Színház. — „Asszonykám”, operett 3 felv. Zen. szerz. Kulinyi Ernő verseire Nagypál Béla. Bem. 1926 dec. 18. Városi Színház. — „A méltóság-